

Juryrapport

Jan Brouwer Scriptieprijs 2020 – Geschiedenis

JaapJan van Zwieten (Universiteit Leiden)

*Voor lading of vrijhandel. Het recht van voorlading en aflegging als argument in debatten rond
New Institutional Economics*

Met genoegen draagt de jury dit jaar de scriptie van JaapJan van Zwieten voor als laureaat voor de Jan Brouwer Scriptieprijs in de discipline Geschiedenis. De jury is unaniem in haar oordeel en is van mening dat het onderzoek van de heer Van Zwieten duidelijk uitstak boven de andere doctoraalscripties die dit jaar door verschillende Nederlandse universiteiten waren ingestuurd.

Dat de jury deze scriptie heeft bekroond, komt gezien het thema van de scriptie op het eerste gezicht misschien als een verrassing. De scriptie gaat namelijk in op een thema waarnaar niet alleen in het recente verleden al het onderzoek gedaan is, maar dat ook behoorlijk technisch van aard is: het leven van de middeleeuwse binnenschipper voor zover bepaald door het recht van voorlegging en aflegging.

Een onderzoeker moet van goeden huize komen om zo'n thema niet alleen boeiend, maar tegelijk ook wetenschappelijk relevant te maken. JaapJan van Zwieten slaagt daar vanaf het begin van zijn scriptie uitstekend in en wel omdat hij gedetailleerd brononderzoek weet te koppelen aan lopende debatten over de gilden en, in meer algemene zin, over de aard van de vroegmoderne economie. Door detailstudie te verbinden met de grote overkoepelende vragen, levert de heer Van Zwieten ook een eigen, originele en corrigerende bijdrage aan debatten op het gebied van de New Institutional Economics. Met zijn gefundeerde kritiek op de thesen van bekende onderzoekers brengt hij zodoende het wetenschappelijke discours een stap verder. Dat is een belangrijke verdienste, zeker ook gezien de beperkte tijd waarin dit Masteronderzoek kon worden uitgevoerd.

De aanpak van deze scriptie is voorbeeldig, zowel in methodische zin als qua presentatie. Bronnen, aanpak, contextualisering en vervolgens het onderzoek zelf, alles wordt in heldere formuleringen uiteengezet en stap voor stap uitgevoerd. Op die manier komen de verschillende perspectieven - die van de steden, de binnenschippers zelf, en de staat - in al hun onderlinge complexiteit goed en duidelijk naar voren.

Een belangrijk argument bij het toekennen van een prijs aan een scriptie betreft tot slot de mate waarin het onderzoek nieuwe inzichten oplevert, of, anders geformuleerd: of een bewerkte versie van de scriptie met succes als artikel in een wetenschappelijk tijdschrift zou kunnen worden gepubliceerd. Dat is hier zeker het geval. Dit onderzoek is zonder meer op zijn plaats in welk sociaaleconomisch, historisch tijdschrift dan ook. De jury spreekt de hoop uit dat de heer Van Zwieten die volgende stap zal nemen, maar wil voor nu de kandidaat in ieder geval van harte feliciteren met dit mooie resultaat.

*Prof. dr. I.B. (Inger) Leemans, hoogleraar cultuurgeschiedenis Vrije Universiteit en Kwartiermaker
NL-Lab voor KNAW Humanities Cluster*

*Prof. dr. L.V. (Leonard) Rutgers, hoogleraar late oudheid Universiteit Utrecht, lid Pauselijke
Academie voor de Wetenschappen, voorzitter wetenschappelijke adviesraad KNIR (Rome)*

De jury vergaderde op 11 februari 2020 onder leiding van KHMW-directeur Drs. E.M.W.A. (Els) van Odijk,
in de aanwezigheid van Prof. dr. R.B. Andeweg, secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen KHMW
en Saskia de Boer (notulen).